

НИКОЛАЙ РАЙНОВ
ЖЕСТОКИЯТ ЦАР
ФРЕНСКА ПРИКАЗКА

chitanka.info

Едно време живеел в Испания един езически цар, който се казвал Фелис. Той бил жесток към друговерците. Нападал ги, притеснявал ги, преследвал ги.

Веднъж Фелис нападнал една чета рицари. Между тях имало и един французин, който пътувал с дъщеря си. Фелисовите хора го обградили, но той се защитавал храбро. Най-после успели да го убият, а дъщеря му отвели при царя. Фелис заповядал да я предадат на царицата като робиня, да ѝ слугува.

Един ден, навръх Великден, царицата и младата ѝ робиня добили по едно дете. Царицата родила син, когото нарекли Флуар, а робинята — дъщеря, която назовали Бланшфлор.

Двете деца били хубави като ангелчета и си приличали като братче и сестриче. Малкият Флуар бил даден на майката на Бланшфлор да го откърми и отгледа. Децата отрасли заедно, като близначета. Те бозаели от една и съща майка и спели в една и съща люлка.

Времето минавало. Флуар и Бланшфлор се обичали. Те били постоянно заедно. И двете расли хубави и умни, добри и послушни.

Когато Флуар станал на шест години, царят му намерил учител, който се казвал Гедон. Той трябвало да научи своя ученик да пише и да чете хубави книги, в които се разказва за всички чудеса на света. Но Флуар не можел да запомни нищо, ако Бланшфлор не е при него. Царят се принудил да позволи на малката робиня да учи заедно със своя приятел.

Тогава двете деца залегнали толкова усърдно да учат, че не след дълго вече можели да четат хубави книги, дето се разказвало за земята и морето, за разните птици, растения, риби и животни, както и за всички племена, населяващи земята.

Цели пет години минали тъй. Децата учили заедно уроците си, а после отивали да си играят в хубавата царска градина, дето имало великолепни цветя и всякакви пойни птици.

Но Фелис забелязал, че Флуар не може да мине един час без Бланшфлор. Той се разтревожил.

Какво ще стане с Флуар, ако не го разделят, докато е време, от момичето? Дали няма да му хрумне, когато порасте, да я поиска за жена? Позорно е за един княз да се ожени за робиня, когато има толкова княгини, които с радост биха му дали ръката си.

Не, това не може.

Цар Фелис толкова се ядосал на малката робиня, че му идело да я убие, за да отърве сина си от нея.

Той отишъл при царицата и ѝ разказал за своите страхове.

Но езическата царица била обикнала момичето, както и майка му.

— Няма защо да се плашиш толкова рекла тя на мъжа си. — Ще ги разделим. Те са още деца. Бързо ще забравят всичко. За няколко седмици привързаността на Флуар ще се изпари като роса на слънце. Кажи на Гедон да се престори на болен. Аз ще пратя Флуар да учи при леля си Себила.

Прадили го.

Флуар отишъл на драго сърце, защото царедворецът, който го отвел, го уверил, че и Бланшфлор след ден-два ще дойде в замъка на лелята.

Тоя замък бил далеч от столицата. Времето минавало. Флуар се учел, но без усърдие. Той бил разсеян; Бланшфлор все не пристигала. Минали дни, седмици, месеци, Флуар разбрал, че са го излъгали. Той паднал болен от скръб.

Съобщили на царя за болестта на сина му. Цар Фелис решил да се отърве от омразната робиня завинаги. Щом изчезне Бланшфлор, синът му ще може да се върне в двореца.

— Царице — рекъл той на жена си, — ще заповядам да убият Бланшфлор. Тая робиня ни причини много мъки. Аз обичам сина си и не желая неговото здраве и живот да зависят от нея.

— Господарю — възразила царицата, — недей я убива. Спомни си, че тя е откърмена със същото мляко, което е сукал нашият син. Навярно те се обичат като брат и сестра. Такава обич не е опасна.

— Как да не е опасна? Момчето е паднало болно по тая проклета робиня.

— Добре, аз ще махна Бланшфлор. Ще поръчам да я продадат. Търговците ще я отведат някъде надалече.

— Прави каквото щещ, само да не я виждам тук.

Царицата предала Бланшфлор на своите прислужници. Те я продали на купувачи на роби, които им броили много сребро и скъпоценни камъни, а за царицата оставили разкошни платове, както и

една златна чаша, от която били пили всички римски царе още от Еней насам.

Бланшфлор разбрала какво става. Тя се разплакала, но търговците не дали ухо на нейните плачове. Повели я заедно с други роби и робини, които били накупили по околните градове.

След дълго пътуване те стигнали във Вавилон.

Отишли в двореца на тамошния халиф и казали, че имат за продан роби и робини. Халифът ги приел. Момата му се видяла толкова хубава, че я купил веднага, без да се пазари. Той заплатил за нея злато, което тежало седем пъти повече от самата нея.

Когато си отишли търговците, халифът казал на своя домоуправител:

— Това момиче е още малко за женитба. То е много по-хубаво от всички мои жени. Ще го отведеш в кулата и там ще се грижат за него другите моми и жени. Ще му давате всичко, каквото поиска, само няма да го пускате навън от кулата. Никой чужд човек да не го вижда.

Отвели Бланшфлор и я затворили в кулата на жените.

А в двореца на цар Фелис царицата плачела и се вайкала:

— Какво ще каже синът ми, като се научи за станалото? Най-добре ще бъде да не знае, че момичето е продадено робиня. Не е ли по-умно да го излъжем, че Бланшфлор е умряла?

За да се откаже синът ѝ да търси момата, царицата заповядала да издигнат величествена гробница в средата на градината. Прочут ваятел издялал от камък образа на Бланшфлор за украшение на гробницата.

Когато си дошъл Флуар, първите му думи били:

— Къде е Бланшфлор?

Трябвало майката на неговата приятелка с плач да му съобщи, че дъщеря ѝ е умряла. Като чул това, момъкът изпаднал в страшно отчаяние. Идело му да посегне на живота си. Поискал да види къде е заровена момата. Като му показали гробницата, навръх която стояло изваянието на Бланшфлор, той надал ужасен вик. След това паднал полумъртъв в прегръдките на майка си.

Пренесли го в двореца. Няколко дена Флуар бил между живота и смъртта.

Царицата се разкажала за това, което направила. Тя отишла при мъжа си и му казала:

— Господарю, ние ще изгубим своя син. Съжали се над него, моля те. Ние имахме дванадесет чеда. Те измряха. Флуар е последното ни дете. Недей допуска да умре от мъка и скръб. Ти ще останеш без наследник.

Цар Фелис бил жесток войник, ала обичал сина си. Като чул думите на царицата, изговорени с плач, рекъл: — Прави, каквото знаеш. Утеши го, както можеш. Най-сетне, дори и да се ожени за робиня, то ще бъде по-добро, отколкото да умре. Направи, каквото щеш — само го запази.

Царицата се зарадвала.

Тя отишла веднага в стаята на княза и му изповядала истината.

— Не се отчайвай, сине мой — рекла тя. — Бланшфлор е жива, макар и да не е тук. Търговците я купиха робиня и я отведоха някъде. Къде — не знам. Но тя е жива. Успокой се. Оздравей най-напред, а сетне ще помислим какво може да се направи.

Флуар изслушал майка си, ала не му се вярвало, че онова, което е чул, е истина. За да го убедят, махнали изваянието и вдигнали капака на каменната гробница. Оказало се, че тя е празна.

Радостта на Флуар била неопишуема.

— Още утре ще тръгна да търся своята приятелка — рекъл той на майка си. — Никой не ще може вече да ме задържи тук.

— Не бързай! — рекла царицата. — Време има. Ти си слаб: едва се държиш на нозете си.

Но колкото и да го молела тя, той все настоявал на своето. Трябвало да се намеси бащата. Ала и неговите заповеди не помогнали, колкото и да били строги.

Флуар повтарял все едно и също:

— Моята приятелка Бланшфлор страда като робиня в чужда земя. Как ще живея аз тук без нея? Ще отида да я намеря и ще ви я доведа.

Най-после царят разбрал, че не помагат ни съвети, ни заповеди, ни кротост, ни суровост.

— Добре — казал. — Щом настояваш толкова, тръгни, но най-напред трябва да те подготвим.

Синът му ще замине за чужбина. Седмина благородници ще го придружават навсякъде, да не би да се случи нещо лошо с него. Те ще отговарят с главите си за неговия живот. Трима оръженосци ще карат

три коня, натоварени със злато, сребро и скъпоценни камъни. Князът ще пътува, преоблечен като знатен търговец, и ще язди най-хубав арабски кон.

Царицата от своя страна дала на сина си онази скъпа-прескъпа чаша, от която са пили всички римски императори. Тя му отстъпила разкошните платове, които ѝ подарили търговците. Сложила на пръста му един стар пръстен от злато, украсен със скъпоценни камъни — да го пази от зла среща и от неочаквана беда: той пръстен е вълшебен и той ще му помогне да намери оная, която търси.

Хубавецът Флуар тръгнал.

Всички граждани от столицата го изпратили и всеки му пожелал в сърцето си да се върне по-скоро с хубавицата. Изпратили го и родителите му. Те се прибрали в двореца отчаяни. Заедно с Флуар се отдалечило и щастието от замъка. За царя и царицата наченали дни и нощи на тъга и тежки мисли.

Опасно е пътуването на сина им. По чужди земи ще се лута той. И кой знае дали ще се върне? Па и да се върне някога, ще бъдат ли те двамата живи да го дочакат?

Ах, не беше ли хиляди пъти по-добре да не бяха разлъчвали сина си от момата робиня?

От няколко месеца вече Флуар се скитал да дири момата. Той пътувал от град на град със своите спътници. От пристанище на пристанище разпитвал, за да узнае не са ли минавали през там търговци с една много хубава робиня.

Никой не можел нищо да му каже.

Много земи обходил предрешеният търговец, без да чуе утешителна вест. На много врати хлопал, но никой му не казал онова, що искал да узнае.

Веднъж изпаднал в един голям град. Додето обикалял по пазара да гледа стоките, срещнал го един богаташ, заприказвали се и гражданинът го поканил да отседне у тях.

В чест на чужденеца сложили богата трапеза. Най-вкусните ястия, най-сладките вина, най-приятните думи, най-любезните покани не могли да привлекат младия търговец да вземе участие във веселбата. Всички гости — все приятели и сродници на домакина — се изредили да забавляват своя сътрапезник, но той бил мълчалив.

— Защо скърбиш? — питали го те един по един. Той отговарял:

— Тръгнал съм да търся една мома. Не знам ще я намеря ли. Никой не може да ми каже де е.

Домакинът се обади:

— Мъчна е твоята работа. Да търсиш човек по тая безкрайна земя — е все едно да дириш малко бисерче, което е паднало от ръката ти в морето.

А стопанката се обърнала към мъжа си и му каза тихо:

— Не ти ли се струва, че тоя млад търговец не изглежда да е прост търговец? Той е много благороден в обноските си. Държи се тъй, като че ли е царски син.

И като се обърнала към Флуар, каза му:

— Любезни чужденецо, да не би да си се заклел да не ядеш и пиеш на чужда трапеза? Като те гледам, спомням си за една хубавичка мома, която мина през нашия град преди време. Водеха я търговци на роби, приятели на мъжа ми. Тя изглеждаше да е от знатно коляно, макар че я бяха купили робиня. На твои години беше. Казваше се Бланшфлор. Седеше на трапезата и плачеше. Ни зальк не хапна. Запитах я защо плаче. Тя ми отвърна, че я разлъчили от един момък, който се наричал Флуар.

Като чул това, младият търговец скочил и запитал:

— Къде е сега тя?

Домакинята му отговорила:

— Трябва да е във Вавилон или в някой друг град на оная земя. Търговците казаха, че пътуват за Вавилон.

Флуар не знаел как да се отблагодари на домакинята. Той не казал, че е Флуар. Не казал, че Бланшфлор е оная, която е тръгнал да търси, но се развеселил. Ял и пил заедно с другите. Станал по-разговорлив от тях. Разказал им разни забавни истории. Тъй прекарвали до сутринта. Домакинята и мъжът ѝ били доволни, че са успели да развеселят гостенина.

Флуар заминал със своите спътници.

Те се качили на кораб, който ги понесъл към оная страна, дето се намирал големият град Вавилон. Осем дни и осем ноци пътували, без да видят суша. Най-сетне пристигнали благополучно в Багдад.

Посрещнал ги един богат търговец, до когото им бил дал препоръчително писмо корабначалникът. И тук ги приели добре. И тук им дали богата вечеря.

Ала Флуар бил пак натъжен. Не му се ядяло, нито му се пиело, нито му се приказвало. Стопанинът забелязал това.

— Любезни чужденецо — казал той. — Нещо ми се виждаш скръбен. Не се съмнявам, че то ще мине. Навярно е от дългото пътуване. Но има друго, което ме поразява: то е приликата ти с една клета мома робиня, която бе доведена преди време в нашия град. Мисля, че се казваше Бланшфлор. Тя плачеше постоянно. Търговци я водеха да я продават. Не искаше ни да яде, ни да пие. Не знам какво стана с нея.

Флуар се оживил отново.

— Накъде я отведоха? — запитал той.

— Струва ми се, към Вавилон, ала не зная точно. Казваха, че щели да я водят във Вавилон, за да я продадат на тамошния халиф.

Момъкът искал бездруго да узнае нещо повече за Бланшфлор. Той подарил на домакина една разкошна мантия и свилена чалма, извезана с бисер. Ала оня за съжаление не можал да му каже нищо повече.

На другия ден чужденците щели да тръгнат за Вавилон. Флуар се простил с домакина. Той му благодарил за гостоприемството и на раздяла го запитал:

— Имаш ли някой приятел във Вавилон? Познаваш ли там някого, който би могъл да ми бъде полезен?

— Познавам. Отиди при съдията Даир. Дай му тоя пръстен и го поздрави от мене. Той ще те приеме любезно.

Най-после Флуар пристигнал във Вавилон. Такъв голям град той не бил виждал. Не дори град, а — би казал човек — цяла държава.

Чужденците питали за съдията Даир. Целият град го познавал. Отвели ги у дома му. Тоя ден бил празник. Съдията си бил вкъщи. Той приел пътниците като свои приятели.

Жената на съдията се казвала Ликорис. Тя се учудила, като видяла скръбното лице на младия търговец, и го запитала за причината на неговата тъга.

— Аз съм търговец — отвърнал Флуар. — Тръгнал съм по работа, много важна за мене. А все се боя, че не ще мога да я нареда. Затова не ми е весело.

Домакинята се обърнала към мъжа си и му казала:

— Не ти ли се струва, че прилича твърде много на Бланшфлор? Сякаш са брат и сестра — близнаци. И на ръст еднакви, и на години, и по хубост си приличат като две капки вода.

Тогава князът доверил истината на домакините: те не са близнаци с Бланшфлор, ала са сукали от едно мляко. Заедно са израсли. Затова си приличат.

Виждали ли са те Бланшфлор?

Да, когато са я довели търговците. Тя била сега в двореца на халифа.

Домакинът запитал:

— Отде е момата? Чия дъщеря е?

— Тя е от Франция. Баща ѝ е бил благороден рицар. Моят баща, испанският цар, пленил майка ѝ и я взел в робство. Аз дойдох тук, за да откупя и отведа момата.

Даир знаел вавилонските закони и обичаи. Онова, което искал да стори Флуар, било много мъчно. Може да се каже, че то било неизпълнимо.

— Нашият халиф е добър, но строг — рекъл съдията. — Той ще се оскърби, ако отидеш и му кажеш, че искаш да откупиш робиня, която му принадлежи. А да ти я подари — това едва ли ще стори: той я цени много. Бланшфлор е затворена в една кула, дето има сто и двадесет стаи. Във всяка от тях живее по една много хубава мома. Въръжени пазачи бдят денонощно над тия моми: никого не пускат при тях. А пък отвън, пред вратите на кулата, пазят четирима тежковъръжени войници. Те не дават никому да се приближи до входа на кулата. Веднъж през годината халифът избира по една от момите и се оженва за нея. Изтече ли годината, убива я и взема друга.

— Много жесток обичай — забелязал князът.

— Може да е жесток, но е обичай. Никой в нашата страна няма право да се опълчва срещу него. Иначе ще бъде наказан със смърт. Ала както и да е. Приблизително подир един месец халифът ще си избира жена за през идната година. Всички благородници, князе, емири и везири са вече поканени да присъстват на избора. Тогава става голямо празненство. Момите биват събрани в една голяма градина, дето пеят птици и цъфтят благовонни цветя. Бланшфлор е най-хубава от царските моми. Навярно халифът ще избере нея.

— О, приятелю — викнал отчаяно Флуар, — помогни ми някак си! Как ще живея, след като халифът се ожени за Бланшфлор? Толкова път съм изминал, за да я намеря. Каж ми, какво да правя?

Даир помислил малко, па рекъл:

— Да ти кажа право, ние, мъжете, не разбираме много от тия работи. Най-добър съвет би ти дала, струва ми се, самата Бланшфлор, ако можеше някак да се видиш с нея. А това е — както ти обясних — много мъчно. В кулата не пускат никого.

— Но съвсем никакво средство ли няма да се промъкне човек там?

— Едничкото средство е да се сприятелиш с някого от пазачите. Ала и да влезеш, мъчно можеш излезе жив от кулата. Там е работата.

— Благодаря и за тоя съвет — рекъл князът. — Ще опитам да вляза, па каквото ще да става.

Даир се опитал да задържи Флуар, като му напомнил още веднъж, че излага живота си. Но князът останал непреклонен.

Той отишъл при кулата и почнал да обикаля около нея, сякаш я разглежда. Началникът на стражите го забелязал и му викнал:

— Назад, чужденецо! Никой не бива да се приближава до тая кула. Забранено е.

Флуар се отдалечил на една крачка, па казал с любезен глас, като продължавал да разглежда сградата:

— Аз само гледам, господин главен страж. Пръв път виждам през живота си такава хубава кула. Искан ми се и аз да си направя такава в моята земя: затова я разглеждам отблизо.

— Добре тогава — казал стражът малко по-меко. — Ала недей се приближава твърде, че има и други стражи: ще те видят и ще те отведат в затвора.

Началникът на стражите бил много верен на своя господар, но имал една страст: обичал да играе на шахмат.

Додето момъкът се въртял пред кулата, минала му през ума една мисъл:

„Тоя чужденец изглежда много богат, щом е решил да си прави такава висока кула. Защо да не изиграя с него един шах? Може да изкарам някоя пара и друга. Богаташите са обикновено глупави хора.“

И той направил знак на чужденеца да влезе в неговата стаичка. Почнали да играят. Ала Флуар бил голям майстор на шах. Той все

печелел и печелел. Когато началникът казал, че е време да прекъснат играта, князът му рекъл:

— Тоя ден мене страшно ми вървя. Но ти недей се ядосва: утре пък на тебе ще тръгне. Понеже съм богат, аз не играя за печалба, а за удоволствие. Прибери си парите! Вземи и тия към тях: давам ти ги от благодарност, че прекарахме хубаво времето в игра.

И той му наброил цяла шепа сребро.

От тоя ден князът и началникът се сприятелили. Почнали да се срещат всеки ден и да играят на шах. Князът винаги печелел, ала все оставял печалбата на стража, като му добавал и от себе си пари. На четвъртия ден, след като се свършила играта, Флуар не само дал на приятеля си много пари, но му подарил и златната чаша, от която били пили римските императори.

Изненадан от такава неочаквана щедрост, началникът паднал на колене пред чужденеца и му се заклел във вярност до гроб.

— Вярност до гроб ли? — казал — Не говори такива думи, скъпи приятелю! Мнозина приказват за вярност, а когато дойде ред да услужат на приятеля си, забравят какво са говорили преди малко.

— Моля ти се, недей ме оскърбява! — казал с горчивина стражът. — Ти не знаеш с кого имаш работа. За приятел аз съм готов да направя всичко, дори да си дам и главата.

— Стоиш ли си на думата? — запитал князът.

— Стоя си — и ще си стоя на думата, докато съм жив — отвърнал оня.

— Тогава ще ти кажа нещо, но да не се изплашиш!

— Кажй! Искаш да влезеш в кулата, нали?

— Да, ти се досети. Иска ми се да се видя с оная хубавица, за която разказват толкова чудни неща. Думата ми е за Бланшфлор.

— Добре. Ще намерим средство да ти помогна. Ала знай, че си излагаш живота. Да те пусна по някакъв начин в кулата — това мога. Но не мога да ти помогна по никакъв начин да излезеш от нея. Горепазят други: те ще те убият, щом те заловят. Такава е заповедта.

— За това недей бери грижа. Ако ме убият, нека ме убият. Ти намери средство да вляза вътре, па сетне ще видим.

Средство се намерило.

Халифът наредил да приготвят за всяка от момите по една голяма кошница с цветя и да отнесат кошниците в стаите им. Флуар бил скрит

в кошницата, отредена за Бланшфлор. Той бил облечен в дрехи от румена коприна, а върху него били нахвърляни червени трендафили.

Кошниците били внесени в кулата. Но оная кошница, в която лежал князът, се оказала много тежка за носачите. Те пухтели под тежината ѝ. Затова, щом стигнали до стаята на момите, внесли я в първата стая, която се отворила.

Ала тази стая не била на Бланшфлор, ами на друга мома, която се казвала Кларис.

Момата почнала да вади цветята и — о, чудо! — от кошницата изскочил един хубав момък с дрехи като трендафил, черноок, строен, усмихнат.

— Ти ли си, мила Бланшфлор? — запитал той тихо, като бил уверен, че са го отнесли в стаята на любимата му.

Обаче момата се уплашила. Тя никак не очаквала да излезе от кошницата момък. Надала вик. Другите моми се притекли да видят какво е станало.

Флуар разбрал, че е издаден. Той побързал да се скрие отново в кошницата, ала не знаел какво го чака.

Кларис можела да го погуби. Но тя била най-добрата приятелка на Бланшфлор. Като чула, че момъкът споменава името на младата робиня, решила да го спаси.

Когато дошли момите, тя им казала:

— Проклетата пчела! Ужили ме по бузата. Ей от тия цветя изхвъркна.

Момите се изсмели и се разотишли.

Ала Бланшфлор не била между тях. Тя рядко излизала от стаята си.

Кларис отишла, та я извикала:

— Мила дружке Бланшфлор, ела да видиш едно нещо! Едно много чудно нещо, каквото едва ли си виждала. Ела по-скоро!

Момата се обадила отвътре:

— Скъпа приятелко Кларис, остави ме, моля ти се! Съобщиха ми, че халифът бил решил да се ожени за мене. А аз съм дала дума на Флуар, както ти казах. По-добре да умра, отколкото да стана жена на халифа.

— Забрави сега халифа, Бланшфлор! Ела да видиш какво цвете има в моята стая. Няма да съжеляваш, ако дойдеш. Чудно цвете е.

Трябва да е някъде от вашите места. Ела!

Бланшфлор излязла — не толкова от любопитство, колкото от желание да угоди на своята приятелка.

Отишли в стаята на Кларис. Флуар се подал от кошницата. Бланшфлор щяла да припадне от радост, като го видяла. Те дълго се гледали мълчаливо и се усмихвали.

Кларис се намесила.

— Хайде — рекла тя, — отведи го в своята стая, Бланшфлор. Но бъдете предпазливи. Гледайте да не ви види някой от пазачите. Пазете се и от другите моми. Само аз знам тайната. Заклевам ви се, че ще мълча. Ако халифът узнае, че в кулата е влязъл момък, ще убие и него, и всички стражи, и тебе, мила Бланшфлор. Той е страшен, когато се разгневи. Пазете се!

Момъкът и момата поблагодарили на добрата Кларис. Те отишли в стаята на Бланшфлор, без да ги види някой. Флуар разказал на своята приятелка всичко, което се било случило с него, откак се разделили. И Бланшфлор му разказала какво станало с нея.

Най-сетне момата напомнила:

— Подир десетина дена ще се празнува новата сватба на халифа. Той ще си избира жена за през годината. Всички казват, че има намерение да вземе мене. Какво да правя, за да се отърва от него? Как да избягам от тоя затвор?

— Не знам — отвърнал князът, — аз се надявах от тебе да науча това. Не познавам нито законите, нито обичаите на тази страна. Ти помисли, посъветвай се с Кларис, па ми обади.

В стаята на Бланшфлор имало един много голям ковчег от абанос. В него момата си слагала дрехите, които ѝ подарявал халифът, когато отиде да види момите. Там лежали и накитите ѝ. Но ковчегът бил току-речи празен: толкова голям бил той. Почука ли се на вратата, Флуар влизал в ковчега.

Дни минавали, а хитрината не била още измислена. Напразно Бланшфлор постоянно се съветвала с умната Кларис: нищо не можали да измъдрят.

Халифът бил заповядал — по тридесет моми да отиват всеки ден в двореца да му прислужват. Той искал да ги гледа, да се наслаждава на хубостта им.

Когато дойдел ред на Бланшфлор, Кларис я събуждала рано-рано, за да отидат заедно.

Ала една сутрин Бланшфлор не се събудила. Тя била много уморена. Цяла нощ приказвали с Флуар за бягството. Чак на съмване заспала. Тя не чула тихото потропване на вратата. Продължавала да спи и не се пробуждала.

Кларис я съжалявала. Не й давало сърце да я събуди. Тя отишла сама в двореца.

— Защо си днес сама? — попитал халифът. — Къде остана твоята приятелка?

— Тя заспа късно, та не се е още събудила — отговорила Кларис. — Цяла нощ се е молила на своя бог да обсипе нашия пресветъл господар с всички свои милости.

Халифът бил поласкан. Той повярвал в лъжата и се зарадвал.

Бланшфлор дошла късно, ала халифът не се разсърдил.

Тя казала тихо на Кларис:

— Мила приятелко, ние намислихме едно средство. Довечера ще ти го кажа. Дано сполучим!

Вечерта Бланшфлор и Кларис отишли при Флуар да си поговорят. Ето какво било намислено. На празника, преди халифът да си избере жена, той имал обичай да играе на шах, за да му върви през цялата година. Всеки можел да седне да играе с него — било туземец, било чужденец. Досега всички, които са играли с халифа, са гледали да изгубят играта, за да му угодят. Те знаели, че той ще ги награди богато. Искали да го зарадват. Но тоя път щял да излезе да играе с халифа — кой, мислите? — сам Флуар. Дано успее да надвие господаря. Наградата щяла да бъде една мома от харема на халифа — онази, която Флуар си избере. А той ще избере Бланшфлор.

— Хитро е намислено — казала Кларис, — обаче има няколко неща, които вие не сте предвидили. Преди всичко: как ще излезе Флуар от кулата? После: дали халифът ще се съгласи да заложи най-хубавата си робиня? И най-сетне: дали Флуар ще надвие? Не забравяйте, че халифът е най-добрият играч на шах в цялото царство! Поне тъй говорят.

— Ще видим — казала Бланшфлор. — Ще си опитаме щастието. Дано Бог ни помогне.

— Дано — каза Кларис. — А пък аз ще помогна на Флуар да се измъкне от кулата.

— Как?

— Много лесно. Когато дойде ред ние с тебе да прислужваме на халифа, Флуар ще облече твоите дрехи и ще тръгне с мене. Аз ще го оставя в стаичката на началника на стражите: той го познава. Ще отида в двореца сама. Ще кажа на халифа, че си болна, та не можеш да дойдеш.

Дошла заранта, когато Бланшфлор и Кларис трябвало да отидат в двореца. Флуар облякъл дрехите, с които неговата приятелка отивала да прислужва, забулил си лицето с фередже и тръгнал подир Кларис, която била също забулена.

Стражите ги пропуснали: те ги познали по дрехите.

Стигнали до стаята на началника, който трябвало да отключи вратата на кулата. Той станал и отключил. В стаичката нямало никой друг. Кларис излязла, а другарката ѝ се навела над ухото на началника и му каза:

— Няма ли и днес да изиграем един шах?

Тоя глас бил мъжки. Началникът го познал. Той побързал да заключи ѝ двете врати. Флуар си снел женските дрехи. Под тях имало мъжки.

Двамата седнали и почнали да играят. Началникът и тоя път получил голям подарък. Князът излязъл и отишъл в къщата на съдията, дето били неговите хора. Разказал всичко на Даир. Оня одобрил кроежа.

А Кларис отишла в двореца и със сълзи съобщила на халифа, че дружката ѝ била болна тоя ден и го моли да ѝ прости: не ще може да дойде да му прислужва.

Халифът се разтревожил. Той повикал седем души лекари и отишъл с тях в кулата. Да, Бланшфлор е болна: лекарите казали това. Тя не бивало да излиза няколко дена. Халифът подарил на момата едни обеци, два чифта златни гривни и една огърлица. После си отишъл угрижен.

Настъпил денят на празника. Глашатаи тръгнали по града да обявяват, че халифът кани в двореца си най-добрите играчи на шах да играят с него. Можели да зложат, каквото искат. Халифът не играел на

равни залози: неговият залог бил винаги по-голям от тоя на противника.

Глашатаите минавали от стъгда на стъгда, свирели с тръбите, а после почвали с висок глас да известяват на събрания се народ волята на халифа.

Към двореца тръгнали много играчи на шахмат, все желаещи да си опитат късмета, като поиграят с халифа. Ако не получат подарък, поне ще разказват на внуци и правнуци, че са имали честта да играят с халифа.

Целият площад пред двореца се изпълнил с мъже, които искали да си премерят силите с най-добрия играч на шах.

Великият везир известил на халифа за това.

— Светило на правоверните — казал той, като се поклонил до — те са мнозина: току-речи толкова, колкото са алмазите на твоята чалма. За да играеш с всички, ще ти трябват три месеца.

Халифът се зарадвал в душата си, че има толкова желаещи да играят с него, но — като погледнал от прозореца — видял, че не три месеца, а и шест едва ли ще стигнат.

— Ще хвърляме жребий — отсякъл той.

На площада изнесли толкова кутии, колкото били играчите. В кутиите имало по една топка. Но само три от всичките били бели; другите били черни до една. Комуто се паднала бяла, щял да играе. Паднала ли му се черна, ще получи пет жълтици подарък и ще си върви.

Всеки минавал и вземал кутия. Отворили ги. Само трима получили бели топки: началникът на стражите, съдията Даир и един чужденец, когото никой в двореца не познавал.

Тримата щастливци били поканени в двореца. Хвърлило се жребие още веднъж, за да се знае, кой ще играе пръв, кой втори, кой трети.

Пръв щял да играе Даир. Втори — стражът. Трети — непознатият.

Даир се качил на високото място, дето била масата с шахмата. Той се поклонил доземи на господаря и халифът го познал. Запитал го как са домашните му. Похвалил го, че е добър играч. Пожелал му успех, както е прието между благородни съперници.

Съдията от своя страна отбивал хвалбите. Какво е той като играч на шах пред оногова, за когото се говори по цял свят като за най-голям майстор на тази игра? О, разбира се, скромният съдия Даир е просто ученик в шахматното изкуство — и за него е висока чест, че един-единичък път през живота му се пада случай да понаучи нещо от най-изпечения играч!

Взаимните хвалби траяли дълго, ала най-сетне почнала играта. Съдията заложил един арабски кон: той не смеел да излезе с друг залог, макар че и той не бил малък. Халифът го надвил. Взел му коня, ала за спомен му подарил десет коня от своите — измежду най-добрите, оседлани великолепно, все със злато и скъпоценни камъни. За добавка халифът го поканил да присъства на избора и на сватбата.

Качил се началникът на стражите.

— Ти не си ли днес дежурен? — запитал го строго халифът, както и трябвало да пита един господар своя долен подчинен.

— О, светило на правоверните — отговорил стражът, като паднал по лицето си. — Великият везир те беше помолил да ми разрешиш един ден отпуск. Получих отговор, че ми е позволено да участвам в играта, ако изтегля бяла топка.

Великият везир потвърдил с кимване на глава.

— Добре — казал халифът. — Да почнем.

На стража той не изказал похвали, защото не бил играл с него, нито дори бил чувал за него като за играч. И — главно — той още не можел да разбере как се осмелява един прост началник на стражите да играе с него.

Разбира се, за халифа било много лесно да надвие своя противник, но — като никога — той път не му вървяло твърде. Ама че смешна работа ще бъде, ако оня го надвие!

— Дръж се, светило на правоверните! — си казал подигравателно халифът на ума. — Ако той страж те натупа, ти веднага ще престанеш да светиш, поне като светило на тая игра.

Ала началникът не бил чак толкова силен играч. Той се смутил. Ръцете му треперели. Най-сетне и той изгубил играта.

— Какво беше заложил ти? — запитал го халифът. — Главата си ли беше заложил, а?

Стражът бил бледен като платно. Той се бил толкова смутил, че забравил да каже какво залага. Па и халифът не го попитал.

Всички гледали и се смеели. Смеел се и халифът. Това било добър знак. Всъщност на господаря било драго, че е спечелил втори път: тая година ще му върви. За него залозите нямали никакво значение: какво би могъл да спечели от един страж?

— Хайде де, казвай: какво беше заложил?

Стражът помислил, па се изхитрил и казал:

— Един петел, светило на правоверните.

— И ти един, та два! — извикал със смях халифът.

Всички наоколо също се залели от смях.

— Вземете петела на тоя играч и му подарете десет пауна и двадесет кокошки от моя кокошарник! — заповядал господарят. — Ако ли втори път се яви да играе с мене, ще му ударите сто тояги, задето забравя да обяви навреме залога.

Стражът слязъл.

Чул се отново гласът на халифа:

— Имаш още един ден отпуск, за да присъстваш на избора и сватбата на своя господар.

Дошъл ред на княз Флуар. Зад него стояли седмина момци, облечени като царски посланици. Сам той бил облечен като престолонаследник. Бавно се качвал той по стъпалата, които водели към високото място. Поклонил се с достойнство на халифа — тъй както никой не би могъл да се поклони, ако не е от царски род.

Трепет минал през всички, като видели това. Сам халифът станал и го посрещнал, стиснал му ръката и го поканил да седне на столчето срещу него.

Много му се искало да го запита за името му, ала обичаят изисквал — ако играчът е чужденец, да си каже сам името, след като бъде победен. Все пак любопитството на халифа било много силно. Той погледнал великия везир и го попитал със знак кой е тоя момък и отде е. Везирът отвърнал също със знак, че го вижда за пръв път.

Халифът бил малко ядосан от това. Той бързал да почне играта. Сега вече неговите ръце треперели. Но момъкът казал:

— Ами залозите? На какво ще играем?

Халифът се опомнил. Да, той е забравил да запита своя противник какво залага.

— Твое право е да обявиш залог — рекъл той.

— Един кон, натоварен със злато и скъпоценни камъни.

— Колко злато и колко скъпоценни камъни? — попитал халифът.

— Наполовина тежина. Ако конят може да носи сто кила, петдесет ще бъде злато и петдесет скъпоценни камъни.

— Добре. Имаш ли залога?

— Имам. Ако не го дам, вземи ми главата.

— Да играем тогава.

Такъв голям залог не бил още залаган. Халифът се питал кой ще да е тоя богат царски син, който играе на товар злато и скъпоценни камъни. Той не бил вече спокоен. Почнал да играе, но нямал оная власт над себе си, без която един играч не е играч.

А князът се владеел. Той печелел. Дори посочвал грешките на своя противник. Давал му време да се поправи. Халифът се ядосвал, че е толкова разсеян. Ами ако изгуби играта? Нали ще трябва да отговори на залога с много по-голям? Па и най-важното е позорът, че го е победил на шахмат някакъв си чужденец, много по-млад от него, едва ли не вчерашно момче.

Играта вървяла за халифа зле. И зле свършила. Той изгубил.

Всички мълчали. Тежко било това мълчание. Дълго траяло то. Никой не смеел да погледне към високото място.

Най-после халифът се обадил.

Той казал с твърд, дори суров глас:

— Да се дадат на моя противник три коня, натоварени със злато и скъпоценни камъни. Но той трябва да ми каже името си.

Княз Флуар станал и се поклонил на халифа.

После казал:

— Владетелю на най-голямата земя. Не ще ли позволиш на своя случаен гостенин да изиграе с тебе още една игра? Щастието е сляпо. То сбърка първия път, но сега ще се поправи.

— Добре казал халифът, — да играем. Какво залагаш?

— Прости ми, слънце на правоверните — продумал скромно князът, — ала ми се струва, че тоя път аз имам право да поискам залог, тъй като по погрешка на съдбата излязох победител.

Тия думи не се харесали много на халифа, но какво да се прави? Такъв бил наистина редът.

— Искай залог тогава! — извикал той ядосано.

Гласът на момъка прозвучава кротко:

— Господарю, аз имам богатства — повече, отколкото ми трябват. Ала нали ме виждаш, че съм млад, тъкмо за женитба? Мома ми трябва, а ти имаш сума робини, коя от коя по-хубави. Да играем на най-хубавата. На онази, която ще си избира аз.

Халифът бил обезумял от желание за победа. Той се съгласил. Защо да не се съгласи? Сто и двадесет моми робини има. Ако оня го надвие, ще си избере една.

Но ето, че си спомнил за Бланшфлор.

Не, само нея не би му дал. Такава хубавица той не е виждал. Как да я запази?

Дошла му на ум една мисъл.

— Слушай — казал той. — Съгласен съм да ти подаря, ако ме надвиеш, която мома си избереш от харема ми. Ала тя трябва да е здрава. Животът на болния човек е в ръката на Аллаха, не в моята. Болен роб според обичаите и законите нито се продава, нито се подарява. Ако избереш някоя болна, не ще ти я дам.

— Съгласен съм.

Почнали да играят отново. Момъкът спечелил и тоя път.

Отново паднало тежкото мълчание в чертога. Отново паднало страшното мълчание, което карало всички да наведат глави надолу. Никой не смеел да издаде дори въздишка. Но този път то траяло по-малко.

Халифът извикал:

— Дайте му оная мома, която ще си избере. А заедно е нея аз ще му подаря още десет други, за да ѝ бъдат робини. Нека отнесе в земята, отдето е дошъл, спомен за щедростта на халифа.

Князът паднал пред нозете на халифа и му благодарил. Оня го запитал за името му. Искало му се да изиграе с него още една игра, ала нямал право да предложи. Дано оня се досети. Но — и да се досети — дали ще поиска? Който е печелил два пъти подред, обикновено губи на третия път: всички играчи знаят това.

Флуар разбрал всичко.

Той се изправил и казал:

— Господарю, благороден играч като тебе срещам за пръв път в живота си. Повече от сигурен съм, че — ако играем трети път — печалбата ще бъде твоя. При все това на благородството отговарям с

благородство. Готов съм да играя за трети и последен път, ако ми направиш тая висока чест.

Халифът се усмихнал. Тоя момък му се харесал. Не е ласкател като другите. А не е и скъперник. Всичко е готов да заложи.

Флуар видял промяната в душата на халифа.

Той рекъл:

— Тоя път, светило на правоверните, не искам да играя с тебе ни на богатство, ни на роби. Една дума ще сложа за залог. Но и от тебе искам дума.

Всички се учудили на тоя странен залог.

Халифът не разбираше нищо. Какви са тия чудновати думи, които ще служат за залог?

Той поглеждал съперника си и го питал с поглед какво иска да каже.

Князът обяснил:

— Ако ме надвиеш, ще ти кажа името си: тази е думата, която залагам аз. Ако ли те надвия, ти ще обещаеш, че занапред няма да убиваш момите, за които се жениш: тази е думата, която ще заложиш пък ти. Съгласен ли си?

Халифът се съгласил.

Почнали трета игра. Момъкът решил тоя път да зарадва халифа. Той нарочно играл, както играят ония, които сядат за пръв път пред шахматната маса. Дори почнал да се преструва на ядосан. Скърцал с зъби, охкал, въздишал.

Играта се свършила. Халифът надвил.

Князът станал и пръв поздравил своя победител. Радостни викове се разнесли в чертога: всички поздравявали халифа. Той им поблагодарил. Сетне запитал противника си кой е и отде е.

Флуар отговорил:

— Аз съм княз Флуар, син на испанския цар Фелис. Той е пленил, преди да се родя аз, една благородница. Нейно чедо е Бланшфлор, която е сега твоя робиня. За нея съм дошъл тук от далечна Испания. Ние сме бозали с момата едно и също мляко. Една и съща жена — майката на Бланшфлор — ни е отгледала. Обичам тая мома и за друга не бих се оженил. Дали тя ме обича, запитай нея.

Халифът рекъл тогава:

— Трогна ме твоят разказ. На драго сърце ти давам Бланшфлор, макар че ще ме лишиш от най-хубавото цвете на моя харем. Болна или здрава, момата ще бъде твоя. А що се отнася до думата, която дадох в залог аз, и нея ще изпълня, макар че ти нямаш право да искаш от мене това, тъй като съм твой победител. Ще я изпълня, понеже ми е драго, че и през идната година щастието ще бъде на моя страна. Няма да убивам своите съпруги.

Халифът отпразнувал своята сватба. Той си избрал за жена Кларис, приятелката на Бланшфлор. На сватбата между другите поканени присъствали началникът на стражата, съдията Даир, Флуар заедно със своите седмина царедворци и — разбира се — Бланшфлор.

Когато се свършили сватбените тържества, князът и неговата годеница били изпратени с много подаръци. Те се върнали в Испания, дето се оженили и заживели щастливо.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.